

FONS RAMON VILANOVA (1801-1870)
FITXA DE DESCRIPCIÓ DEL FONS

1. Àrea d'identificació

1.1. Codi de referència

CAT CEDOC.

1.2. Nivell de descripció

Fons.

1.3. Títol

Fons Ramon Vilanova.

1.4. Data/es

(1813-1853).

1.5. Volum i suport

6 capsos.

2. Àrea de context

2.1. Nom del/s productor/s

Ramon Vilanova i Barrera.

2.2. Història del/s productor/s

Ramon Vilanova (Barcelona, 1801-1870) començà a estudiar música als vuit anys amb Josep Ferrers, professor de trompeta i guitarra. Continuà amb J. Domènec (professor de contrapunt i fuga) a Berga, on la família es mudà a causa de la Guerra del Francès. El 1814 tornà a Barcelona i va continuar els estudis amb F. Queralt i Mateu Ferrer. Més endavant estudià mètodes de composició més moderns, tot analitzant obres de compositors cèlebres. El 1829 viatjà a Milà (Itàlia) amb la idea d'estudiar composició amb Bonifaci Asioli, però aquest morí i Vilanova estudià amb Piantadina, professor del Conservatori Imperial.

L'any següent, el 1830, retornà a Barcelona, on li fou assignada la plaça de mestre de capella sense oposició a la catedral de la ciutat. Va inaugurar aquest càrrec amb la coneguda com a *Misa del arpa* (ja que va incloure l'arpa en l'"*Incarnatus est*"). El 1833 renuncià al càrrec de mestre de capella per anar-se'n a València com a mestre director de l'òpera italiana del nou teatre, però el teatre tancà a causa de la mort de Ferran VII. Vilanova tornà a Barcelona i, sense feina, inicià un llarg període de docència, tant de piano, com d'harmonia i composició (segons els mètodes Anton Reicha, alemany, i Asioli, italià).

Fou un dels compositors més influents en el panorama barceloní. Va formar part de la majoria de jurats i tribunals relacionats amb qüestions musicals. També destacà com a compositor, especialment d'obres eclesiàstiques. A part de la *Misa pastoril*, llargament representada a la catedral de Barcelona, en destaquen una missa de rèquiem amb orquestra (1838), anomenada *Missa de rèquiem de Bilbao*, dedicada a les víctimes de la Primera Guerra Carlina (1833-1839), dues *Misas de rèquiem* més, per a orquestra més reduïda. També la *Pregària de la Verge*, per a cor, un *Tantum ergo*, un *O salutaris* i un generós nombre de motets, lletanies i goigs.

També publicà obres de teoria musical, com *Adaptación del método de composición de Reicha* i el *Método de solfeo*.

Entre els seus deixebles cal destacar V. Cuyàs, M. Obiols, P. Tintorer, J. Piqué i Cerveró, P. Tolosa, J. Sarriols, E. Domínguez i J. Vilar.

2.3. Història arxivística

Es desconeix la història arxivística del fons abans de l'ingrés a l'Arxiu del Centre de Documentació de l'Orfeó Català.

2.4. Dades sobre l'ingrés

Es desconeix el moment, la procedència i les circumstàncies d'ingrés del fons a l'Arxiu del Centre de Documentació de l'Orfeó Català.

3. Àrea de contingut i estructura

3.1. Abast i contingut

El Fons Ramon Vilanova està format per unes 90 partitures, encara que també s'hi han trobat 2 cartes i diversos quaderns de teoria de la música. En aquest fons hi ha unes 40 obres de música de caire més popular, la gran majoria per a piano, tot i que també hi destaquen unes 8 composicions per a violí (la gran majoria són exercicis i canvis de posició de dits i d'arquet). La resta d'aquesta part del Fons Vilanova està integrada per música popular: algunes adaptacions d'òperes (especialment duets) i algunes cançons populars (per exemple la cançó titulada *Un beso de mi bien*). També hi destaquen un preludi per a arpa i el *Método figli aplicado a la trompa*.

Respecte de les obres religioses, en trobem unes 45; també cal destacar que la gran majoria són per a orgue, mentre que la resta són o bé per a cor o per a orquestra reduïda. Dins la tipologia d'obres religioses hi ha: misses (especialment la part del *Kirie*), salms, *stabats mater*, parenostres i una lamentació.

Pel que fa a l'autoria de les obres, contradictòriament al que es pugui pensar (que la gran majoria haurien de ser de Ramon Vilanova), només s'hi troben 12 composicions d'aquest autor. Hi ha 30 obres que són d'autors desconeguts. Hi ha 5 obres de Jaume Adrobau i 5 de Mateu Ferrer, 4 d'Avelino Vilanova, 3 de Benet Juncà i 2 de Carles Baguer, entre altres autors. Es pot imaginar que en ser el fons personal d'aquest compositor, moltes de les obres són d'alumnes, i també d'alguns concursos en què feia de jurat. També hi destaca una quantitat rellevant

de partitures arranjades de compositors famosos (per exemple: Mozart, Rossini, Pergolesi, Cimarosa...). La majoria d'aquests arranjaments els signa el mateix Vilanova.

Pel que fa referència a l'àmbit cronològic, quasi un 50% del fons no porta una data escrita al document ni hi ha qualsevol font externa que pogués orientar-nos; per tant, les datacions són aproximades, sempre en funció del cas.

3.2. Sistema d'organització

El Fons Ramon Vives està constituït per 2 capses d'arxiu que contenen les obres, la gran majoria ja separades i inventariades en un inventari previ. Aquest inventari constava de 55 obres.

El fons ha quedat organitzat en 6 capses d'arxiu, que contenen les 90 obres que componen el fons. L'ordenació interna de les 2 capses s'ha iniciat a partir del registre 1, corresponent a un registre per obra.

S'han identificat totes les obres possibles, tot i així han quedat uns quants esborranys que no s'han pogut atribuir a cap obra. Aquests esborranys actualment estan sense localització fixa. Una de les obres que formava part de l'inventari previ, que porta per títol [...] *de Navarra* (R. 8), s'ha considerat que no té prou entitat per esdevenir una obra i, per tant, es guarda amb la resta d'esborranys.

4. Àrea de condicions d'accés i ús

4.1. Condicions d'accés

Accés lliure.

4.2. Condicions de reproducció

Es podran reproduir totes les obres que siguin de domini públic o estiguin exhaurides. La reproducció de les obres que no pertanyin al domini públic, només serà possible per a ús privat del sol·licitant i exclusivament amb fins d'investigació, tot respectant la legislació vigent de la Llei de la propietat intel·lectual.

4.3. Llengües i escriptures dels documents

Castellà, català, llatí, italià i francès.

4.4. Característiques físiques i requeriments del sistema

Pel que fa a l'estat de conservació, s'ha considerat que 87 de les obres es troben en bon estat. Això implica que la lectura es pot fer de manera clara, sense elements que distorsionin o modifiquin el suport ni el contingut de l'obra. Un conjunt de 43 obres del Fons Ramon Vilanova es troben en condició "regular". Regular implica que algun fragment de l'obra, o tota sencera, es troba afectat per fragilitat del paper, taques de tintao bé taques de *foxing*.

4.5. Instruments de descripció

Inventari previ però incomplet.

5. Àrea de documentació relacionada

5.3. Documentació relacionada

Pot ser que hi hagi alguna cosa a la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona, ja que Ramon Vilanova en formà part durant els 10 darrers anys de la seva vida.

6. Àrea de notes

6.1. Notes (OP)

7. Àrea de control de la descripció

7.1. Autoria i data/es (OB)

Descripció realitzada per Joana Canalias el 7 de novembre de 2013.

7.2. Fonts (OB)

Wikipedia. La enciclopedia del libro. *Ramon Vilanova*. [en línia]. Wikipedia: 21 d'agost de 2013 [Consulta: 7 de novembre de 2013].

Disponible a:

< http://es.wikipedia.org/wiki/Ram%C3%B3n_Vilanova >

Diccionario de la música española e hispanoamericana. Madrid: Sociedad General de Autores y Editores, 2002. Vol 10. ISBN:84-8048-313-X

Gran enciclopèdia de la música. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 2003. Vol 8. ISBN volum 8: 84-412-0204-0

7.3. Regles o convencions (OP)

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.

Projecte IFMuc Descripció dels fons musicals de Catalunya. UAB.

GRASSOT I RADRESA, Marta. "Una aproximació a la descripció dels fons musicals a través de la NODAC. Una proposta de descripció a partir de l'experiència en el tractament dels fons musicals del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí". *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*, (2008), núm. 28, p. 61-93.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ